

TCFD-rapport SpareBank 1 Helgeland

Klima og klimarisiko har fått en tydelig plass på dagsordenen, og sentrale tilsynsmyndigheter og andre interessenter kommer i økende grad med krav og forventninger knyttet hvordan selskaper forstår og arbeider med klimarelatert risiko. Financial Stability Board (FSB) opprettet i 2015 «Task Force on Climate-related Financial Disclosures» (TCFD), og i 2017 kom arbeidsgruppen med anbefalinger om hvordan selskaper best kan arbeide med og rapportere på klimarisikoer og -muligheter.

Anbefalingene dekker fire hovedområder (styring, strategi, risikostyring, mål og metoder), og består av 11 konkrete underpunkter, samt industrispesifikke presiseringer. Overordnet skiller TCFD klimarisikoer i fysiske risikoer (risiko knyttet til ekstremvær og klimaendringer etc.) og overgangsrisikoer (risiko knyttet til lover og reguleringer som implementeres i forbindelse med økte klimaendringer). Det vil være store forskjeller i hvor relevante risikoene vil være for ulike aktører.

SpareBank 1 Helgeland har satt i gang arbeidet med å avdekke hvordan klimarisiko kan påvirke selskapet. I 2022 fikk klimarisiko økt prioritet i banken. Høsten 2022 ble temaet identifisert som vesentlig i forbindelse med vurderingen av ESG-temaene som banken forholder seg til, og ble grundig forankret i bankens bærekraftstrategi og -policy. I 2022 begynte også banken arbeidet med å kartlegge fysisk klimarelatert risiko i markedsområdet og i porteføljen.

I 2023 vil banken sette spesielt søkelys på å videreutvikle integreringen av klimarisiko i bankens risikovurderingsprosesser, samt å forankre tematikken grundig i risiko- og kapitalstrategien. I tillegg skal banken jobbe systematisk med å oppdatere kredittpolitiske retningslinjer for å tydeliggjøre forventninger til kunder på området.

Tabellen under viser selskapets status og ambisjoner når det kommer til de 11 punktene i TCFD-rammeverket.

Virksomhetsstyring	
Styrets innsikt i klimarelaterte risikoer og muligheter	<p>Styret i SpareBank 1 Helgeland har varierende, men økende kunnskap om klimarisiko som tema, samt hvordan klimarisiko er relevant for banken. Ulike kompetansehevende aktiviteter har vært gjennomført, og i 2023 er det planlagt at styret skal gjennomgå kurs på klimarisiko.</p> <p>Innvilgelse av bankens største engasjementer (og de som er forbundet med særlig finansiell risiko) besluttes av styret, og ESG er en naturlig del av vurderingene. Rapportering til styret knyttet til eksisterende portefølje har ikke inkludert ESG-tematikk tidligere, men prosedyrene skal revideres i 2023, og da vil dette gradvis inkluderes. Ettersom datatilfanget på området øker, vil kvaliteten på vurderingene heve seg.</p> <p>Styret fulgte utviklingen av retningslinjer på bærekraft i 2022 tett, og forventer grundig forankring av retningslinjene i alle relevante styrende dokumenter i 2023. Styret er spesielt opptatt av at banken får samlet inn gode data på klimarisiko slik at det vil være mulig å følge opp målsettinger og utvikling.</p> <p>Bærekraft, herunder klimarisiko, er integrert i bankens kvartalsvise risikostyringsrapport som går til styret og ledelsen. Videre er bærekraft og klimarisiko en del av bankens ICAAP-rapport som legges frem for styret to ganger i året. Rapporten vil i økende grad inneholde kvantifisert informasjon. I sum gjennomgår styret forhold knyttet til klimarisiko i banken seks ganger i året.</p>
Ledelsens rolle i vurderingen og håndteringen av klimarelaterte risikoer og muligheter	<p>Klima og bærekraft har fått sterkt økende fokus hos ledelsen de siste årene, og bankens bærekraftsarbeid er godt forankret. Ledelsen prioriterer og fremmer arbeid knyttet til bærekraft og klima – og setter en tydelig tone for resten av banken.</p> <p>Ettersom bærekraft og klimarisiko integreres i bankens risikostyringsprosesser vil Risk Manager, kredittsjef og andre roller bli stadig mer sentrale inn mot både styret og ledergruppen.</p> <p>I 2022 ansatte banken en fagansvarlig for bærekraft og opprettet en tverrfaglig arbeidsgruppe. Disse to tiltakene har sørget for en merkbar endring i bankens arbeid med bærekraft.</p> <p>Arbeidsgruppen er et tverrfaglig utvalg med deltagelse fra ledelsen. Gruppens mandat sier at den skal bidra til at banken sikrer etterlevelse på ESG-området og jobber systematisk med kontinuerlig forbedring av bærekraftsarbeidet. Arbeidsgruppen skal både komme med forslag til tiltak, og gjennomføre</p>

	<p>ledergruppens og styrets prioriterte prosjekter. Deltagerne i arbeidsgruppen har fått fordelt ansvaret for de ulike målsettingene i bærekraftstrategien for å sikre grundig oppfølging av målene.</p> <p>Da gruppen ble opprettet bar denne preg av å være en prosjektgruppe. Med stadig økende arbeidsoppgaver og tydeligere fordeling av ansvar innad i gruppen kan det være relevant å formalisere strukturen ytterligere. Dette vil vurderes av ledelsen i 2023.</p>
Strategi	
<p>Hvilke klimarelaterte risikoen og muligheter har virksomheten identifisert på kort, medium og lang sikt?</p>	<p>Klimarisiko har vært på bankens agenda i flere år, og fikk økt oppmerksomhet i 2022 da banken satte i gang et prosjekt knyttet til TCFD-rapportering og vurderte relevansen av klimarisiko for både BM og PM-markedet.</p> <p>I henhold til TCFDs anbefalinger for rapportering knyttet til bank- og finansindustrien er det selskapets kredittvirksomhet som er mest relevant å kartlegge, og i Q1 2023 gjennomførte banken en kartlegging av de ulike typene klimarisiko som vil kunne treffe bankens utlån til bedriftsmarkedet og boliglån til personmarkedet. Fokuset ble lagt på områder og sektorer hvor banken har størst eksponering.</p> <p>Når det kommer til fysisk risiko, ble følgende risikoen identifisert og vurdert:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eiendom og næringsseiendom (flom, skred, ras, havnivåstigning, værhendelser som ødelegger kritisk infrastruktur) • Jordbruk (volatilt vær/ekstremvær, tørke/vannmangel) • Oppdrett (økt havtemperatur, algeoppblomstring, økt forekomst av lus) • Transport (ekstremvær som fører til forsinkede leveranser/ødelagt last) <p>Knyttet til overgangsrisiko ble følgende risikoen identifisert og vurdert:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eiendom (fremtidige nasjonale og europeiske reguleringer, attraktivitet i utleiemarkedet, redusert verdi på objekter banken har pant i, potensiell markedssvikt, økte forsikringskostnader/vanskeligheter med å få forsikret objekter, kvaliteten av porteføljen, utslag på ratinger) • Fiskeri/havbruk (omdømmerisiko knyttet til fiskehelse/lus/rømming, andre lands markedsmessige endringer som følge av ønske om å tiltrekke seg denne typen industri f.eks. knyttet til landbasert oppdrett, temperaturendringer med påfølgende endringer i bestander) • Landbruk (omrømmerisiko) • Transport/bygg (risiko knyttet til lav omstillingsvilje) <p>Mulighetsbildet ble også vurdert. Bærekraft er konkurransekraft, og banken ser på nærheten til kundene, og med det muligheten til å gi gode råd knyttet til kundens egen omstilling til et lavutslippssamfunn, som spesielt positivt. Overordnet ønsker banken å bidra til omstilling, noe som for eksempel kan handle om å finansiere selskaper som er forbundet med høy risiko, men som også har en bærekraftig forretningsmodell og en tydelig retning. Banken har videre lansert grønne produkter (grønne innskudd, grønt boliglån, grønt næringslån og grønt miljølån). Banken har et uttalt ønske om å være en god rådgiver når det kommer til kunders bærekraftige beslutninger gjennom omstillingen, og har satt i gang flere initiativer for å heve rådgiveres kompetanse. I et omdømmeperspektiv vil dette kunne utgjøre en mulighet for banken, samtidig som dypere kunnskap om kundenes forretningsmodeller og rådgivning vil være risikoreducerende for banken.</p> <p>Banken vil i 2023 videreføre arbeidet med å kartlegge risikoen og muligheter, og samarbeide tett med alliansen når det kommer til datainnsamling og modellutvikling på området.</p>
<p>Hvilken påvirkning har klimarelaterte risikoen og muligheter på virksomhetens drift, strategi og finansiell planlegging?</p>	<p>Påvirkningen som klimarisiko vil kunne ha på bankens drift, strategi og finansielle planlegging er krevende å si noe konkret om før banken sitter på et bedre datagrunnlag. Prosessen med å hente inn data er i startfasen – og i denne sammenhengen vil banken også lene seg til alliansens utvikling av modeller og systemer for å identifisere og kvantifisere risikoen som er relevante for bankene.</p> <p>Det man imidlertid kan slå fast er at klimarisiko vil treffe banken i større eller mindre grad, og at det er avgjørende at de forskjellige områdene i banken har kompetanse på området, unngår silotenkning og er forberedt på endring ettersom ny kunnskap foreligger.</p>

	<p>Fysisk risiko vil være enklere for banken å få et raskt overblikk over, og et eksempel på en endring som med stor sannsynlighet vil iverksettes raskt går på å vurdere nye boliglån utfra tomters geografiske plassering og sannsynlighet for flom, ras eller lignende.</p> <p>Effektene som overgangsrisiko vil kunne medføre er mer krevende for banken å kartlegge. Banken har imidlertid et godt utgangspunkt for å kunne vurdere hvordan eventuelle nye reguleringer vil kunne treffe banken og de største eksponeringene.</p>
<p>Beskriv ulike scenarier potensielle påvirkning på virksomhetens drift, strategi og finansiell planlegging (inkludert et 2°C-scenario)</p>	<p>Bankens arbeid med å gjennomføre scenarioanalyser er påbegynt, og arbeidet vil videreføres i 2023.</p> <p>Vurderingene av klimarelatert risiko som ble gjennomført tidlig i 2023 tok for seg de forskjellige risikoene med hensyn til 1) Risikoenes påvirkningsgrad; omfanget/konsekvensen for banken dersom den enkelte risikoen inntreffer og 2) Risikoenes tidshorisont; om den enkelte risikoen vil kunne treffe banken i et korttidsperspektiv (fem år eller tidligere) eller et langtidsperspektiv (mer enn ti år frem i tid).</p> <p>Av temaene som ble diskutert var det noen som skilte seg ut; de som vil kunne ha stor påvirkning/konsekvens for banken og inntreffe i et kortere tidsperspektiv. Dette gjaldt fysiske risikoer knyttet til jordbruk (volatilt vær/ekstremvær, tørke/vannmangel) og oppdrett (økt havtemperatur, algeoppblomstring), samt overgangsrisikoer knyttet til eiendom (reduert verdi på objekter banken har pant i og kvalitet på portefølje/utslag på ratinger), fiskeri/havbruk (omdømmerisiko knyttet til fiskehelse/lus/rømming, endring i havtemperatur) og transport/bygg (risiko knyttet til usikkerhet om grad av omstillingsevne).</p> <p>Bankens videre arbeid med klimarisiko, med spesiell vekt på økt datatilgang, vil gi tydeligere indikasjoner knyttet til den faktiske relevansen av disse vurderingene.</p>
<p>Risikostyring</p>	
<p>Beskriv virksomhetens prosess for å identifisere og vurdere klimarelatert risiko</p>	<p>SpareBank 1 Helgeland benytter seg av en «ESG-modul» utviklet for alliansen for engasjementer over 5 millioner norske kroner. Denne tar for seg bærekraft overordnet, og går inn på engasjementets klimarelaterte risiko som et separat tema. Vurderingen er kvalitativ inntil videre, noe som vil si at kunden kan komme ut med høy ESG-risikoscore, uten av dette påvirker bankens misligholdsrisiko.</p> <p>Ifølge bankens styringsdokumenter skal klimarisiko være en del av vurderingen i alle kredittsaker, og vurderes på lik linje med andre risikoer. Arbeidet med integrering av klimarisiko i kredittprosessene samt bankens risiko og kapitalstrategi vil imidlertid avhenge av kvaliteten og omfanget av tilgjengelig data, samt modeller som utvikles i bransjen og/eller alliansen.</p> <p>Banken er videre i gang med å fastsette kredittpolitiske retningslinjer som vil gi tydeligere indikasjoner på hvilke typer kunder banken ønsker å ha i porteføljen, og i forlengesen av dette, hvor stor «ESG-risiko» banken ønsker å ta.</p>
<p>Beskriv virksomhetens prosesser for å håndtere klimarelatert risiko</p>	<p>I 2023 vil banken arbeide videre med å kartlegge klimarelatert risiko, og å få på plass gode rutiner for å identifisere og vurdere risiko knyttet til de største og mest relevante engasjementene. Hovedfokus i den prosessen vil ligge på å kvantifisere data. Når banken opparbeider seg et bedre datagrunnlag vil man kunne legge tydeligere føringer på hvordan den identifiserte risikoen skal håndteres av banken.</p>
<p>Beskriv hvordan prosesser for å identifisere, vurdere og håndtere klimarelatert risiko er integrert i virksomhetens overordnede risikostyring</p>	<p>Bærekrafts- og klimarisiko er en del av bankens risikobilde og skal vurderes som en naturlig del av de standardiserte risikogrupperne (kredittrisiko, finansiell risiko, operasjonell risiko m.m.)</p> <p>Bærekrafts- og klimarisiko er videre integrert i bankens kvartalsvise risikostyringsrapport som går til styret og ledelsen, på lik linje med andre tverrgående risikoer som f.eks. IT og AML-risiko. Fremover vil risikostyringsrapporten inneholde vurderinger av bankens resultater opp mot klimamålene som ble definert i 2022.¹</p>

¹ <https://www.sparebank1.no/content/dam/SB1/bank/helgeland/vedlegg/forende-dokumenter/sbh-barekraftsstrategi.pdf>

	<p>I bankens dokumenthierarki er bærekraftstrategien plassert øverst sammen med policy for overordnet styring og kontroll, og gir med dette føringer for alle dokumenter nedover i hierarkiet. Banken vil i 2023 sørge for at elementene i bærekraftstrategien er tilfredsstillende integrert i alle relevante dokumenter i hierarkiet.</p> <p>Når det kommer til kvantifisering av klima- og bærekraftsrelatert risiko i egenkapitalvurderinger/ICAAP er det forventet at klimarisiko skal kvantifiseres i ICAAP i løpet av de nærmeste årene. Her ser SpareBank 1 Helgeland til alliansen og bransjen, og vil være en pådriver for utvikling av gode modeller og rammeverk som vil gjøre rapporteringen sammenlignbar. Videre vil banken kontinuerlig utvikle ICAAP-prosessen slik at bærekrafts- og klimarisiko integreres og kvantifiseres mer og mer ettersom data tilgjengeliggjøres.</p> <p>Bankens kredittpolitiske retningslinjer gjennomgås årlig, og i 2023 vil det gjøres et arbeid med å tydeliggjøre retningslinjene knyttet til ESG.</p>
Mål og metoder	
<p>Beskriv beregningsmetoder virksomheten bruker for å vurdere klimarelaterte risikoer og muligheter</p>	<p>Alliansens ESG-modul som banken benytter seg av gir en score av ESG- og klimarelatert risiko. Denne vurderingen er imidlertid kvalitativ og lite sammenlignbar på tvers av engasjementer.</p> <p>Banken har ikke benyttet seg av andre beregningsmetoder for å kartlegge klimarelaterte risikoer og muligheter tidligere, men i 2023 er det satt i gang flere prosjekter som går ut på å kvantifisere klimarelaterte risikoer, inkludert et prosjekt som tar sikte på å øke andelen energiklassifiserte bygninger – relatert til overgangsrisiko.</p> <p>Utslippsdata for banken (Scope 1, 2 og 3) er kalkulert/estimert i tråd med Miljøfyrtårn og presentert i bankens siste bærekraftsrapport.²</p> <p>Muligheter knyttet til produkter tilpasset en lavkarbonøkonomi er skissert i bærekraftsrapporten. Disse er ikke kvantifisert, men målsettinger knyttet til grønne lån (eksempelvis) vil gi en indikasjon på utviklingen og potensialet på dette området.</p> <p>Med bedre data vil også beregningsmetodene og dermed bankens oversikt over klimarelatert risiko forbedres. Først ved god kvantifisering vil banken kunne gi god informasjon om risikoenes utstrekning og endring.</p>
<p>Rapporter på scope 1, scope 2, og, dersom relevant, scope 3 klimagassutslipp (GHG)</p>	<p>For tall på bankens utslipp (Scope 1, 2 og 3), se bankens siste bærekraftsrapport.</p>
<p>Beskriv målene virksomheten bruker for å håndtere klimarelaterte risikoer og muligheter, samt måloppnåelse</p>	<p>Målsettinger knyttet til klimautslipp og klimarisiko finnes på bankens nettsider, i bærekraftsrapporten og i bærekraftsstrategien.</p> <p>Basisåret vil være 2023 for målene som skisserer en utvikling. Med bedre tilgang til data vil forutsetningene for beregningene endre seg, noe som muligens vil kunne endre målbildet. For eksempel estimeres i dag utslipp fra bygninger på grunnlag av bygningens byggeår. Med data på faktiske utslipp (som vil kunne være mye lavere ettersom mye av bygningsmassen er endret/fornyet etter byggeåret), vil også utslippsestimatene kunne reduseres.</p> <p>Av bærekraftstemaene som banken definerte som vesentlige for 2023 er klimarisiko temaet som banken har minst data på. Det har derfor vært svært viktig for banken å utvikle konkrete mål på dette, slik at området får nødvendig oppmerksomhet og følges opp.</p> <p>I dag er målsettingene knyttet til klimarisiko formulert som handlingsmål og sier noe om banken har gjennomført konkrete tiltak eller ikke. Fremover, og med bedre datatilgang vil også målene knyttet til klimarisiko bli mer kvantitative – noe som vil gi banken bedre muligheter til å følge opp målene og vurdere måloppnåelse.</p>

² <https://www.sparebank1.no/content/dam/SB1/bank/helgeland/rapporter/sbh-baerekraftsrapport.pdf>